

Вплив цифрового середовища на розвиток і збереження мовного різноманіття

Володимир Мирошніченко

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ МВС України,
м. Дніпро, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0217-0940>,
e-mail: vmyroshnychenko@gmail.com

Інна Козубай

старший викладач кафедри мовної підготовки,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро, Україна,
ORCID: 0000-0001-9667-8446,
e-mail: inna.kozubai@dduvs.edu.ua

Обґрунтовано вплив цифрового середовища на розвиток і збереження мовного різноманіття. Виокремлено загрози й перспективи розвитку мовного середовища в умовах глобалізації. Розглянуто як позитивну, так і негативну роль розвитку та збереження мов у сучасному світі, зважаючи на загрози сьогодення.

Ключові слова: цифрове середовище; мовне різноманіття; діджиталізація; соціальні мережі.

The Digital Environment's Impact on the Development and Preservation of Linguistic Diversity

Volodymyr Myroshnychenko

Inna Kozubai

The paper substantiates the digital environment's impact on the development and preservation of linguistic diversity. In the context of globalization, threats and prospects for linguistic environment development have been emphasized. Given today's threats, both the positive and negative roles of language development and preservation in the modern world have been considered.

Keywords: digital environment; linguistic diversity; digitalization; social networks.

Сучасний світ дедалі більше поринає у цифрове середовище, що неминуче впливає на різні аспекти життя, включно з мовним різноманіттям. Цифрові технології сьогодні грають як позитивну, так і негативну роль у розвитку та збереженні мов. З одного боку, вони можуть спричинити зникнення малих мов, а з іншого боку, цифрове середовище пропонує нові інструменти для їхнього відродження та підтримки.

Однією з головних загроз для мовної різноманітності є глобалізація, а також пов'язана з нею панівна роль кількох великих світових мов (англійської, китайської й іспанської). У цифровому середовищі англійська мова посідає центральне місце, оскільки багато технологій та інтернет-платформ спочатку розробляють англійською мовою. Це призводить до того, що інші мови, особливо малі й регіональні, опиняються на периферії або зникають зовсім. Люди, які бажають інтегруватися у глобальний цифровий простір, нерідко стикаються з необхідністю вивчення однієї з домінуючих мов, що сприяє поширенню цих мов і водночас шкодить рідним мовам.

Цифрове середовище також прискорює процес урбанізації, де молоде покоління у містах найчастіше відмовляється від спілкування традиційними мовами своїх громад на користь найпоширеніших мов світу. Під тиском необхідності працювати та спілкуватися в умовах глобальної економіки багато людей вважають за краще говорити більш

«корисними» мовами, наприклад англійською, що ще більше посилює витіснення малих мов [1].

Водночас цифрове середовище не тільки загрожує мовному різноманіттю, а й надає нові можливості для його збереження. Розвиток цифрових технологій дав змогу створювати платформи й ресурси для вивчення та підтримки малих мов. Наприклад, створення онлайн-словників, курсів, додатків для вивчення мов, а також оцифрування текстів малими мовами допомагає не тільки зберегти, а й зробити їх доступними для широкої аудиторії. Проєкти зі збереження мов дають змогу документувати та зберігати мови, що перебувають під загрозою зникнення.

Важливим аспектом є також поява соціальних мереж і платформ для створення контенту, які дають змогу людям говорити й писати своїми рідними мовами та відображають це в цифровому просторі [2]. Наприклад, такі платформи як *YouTube*,

TikTok, *Instagram*, дають змогу людям із різних культур створювати контент своїми мовами та знаходити однодумців. Це сприяє не лише збереженню мов, а й їх популяризації.

Окрім того, активні групи ентузіастів часто створюють власні цифрові проекти з відродження та популяризації мов. Вони випускають блоги, подкасти й відеоканали малими мовами, роблячи їх доступними для більш широкої аудиторії. Це сприяє як збереженню мов, так і їх інтеграції в сучасну культуру, забезпечуючи їхню

Цифрове середовище також стає інструментом для відродження майже втрачених мов. Оцифрування архівів, запис аудіо- та відеоматеріалів рідкісними мовами сприяє збереженню унікальних мовних і культурних традицій для майбутніх поколінь. У ХХ ст., наприклад, іврит відроджено, зокрема, завдяки застосуванню сучасних технологій і засобів масової інформації. У час глобалізації цифрове середовище надає ще більше можливостей для таких ініціатив. Реконструкція мов, створення інтерактивних платформ для вивчення та спілкування рідкісними мовами дає змогу зацікавленим людям зануритися в мовне середовище, розвивати та зберігати мови, які раніше вважали такими, що вимирають.

Отже, вплив цифрового середовища на мовну різноманітність є безумовним. З одного боку, глобалізація та домінування великих мов можуть сприяти зникненню малих і регіональних мов. З іншого боку,

цифрові технології пропонують величезні можливості для їх збереження й відродження. Збереження мовної різноманітності в цифрову добу залежить від зусиль як міжнародних організацій, так і окремих ентузіастів та спільнот, що послугуються цифровими інструментами для збереження своїх мов і культур.

Перелік джерел посилання

1. Козубай І., Корх А., Наумик А. Цифровізація у викладанні іноземної мови: історичний та правовий аспекти. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. № 32. С. 317—321. DOI: 10.36074/grail-of-science.13.10.2023.058 (дата звернення: 24.09.2024).
2. Мирошніченко В. В. Роль інформаційних технологій в управлінні соціально-економічними системами. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін* : зб. наук. пр. VI Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 26.10.2023). Полтава, 2023. С. 143—145.